

Psalm 14 & 53 Een geloofsbelijdenis

1Een psalm van David,

voor de koorleider.

De **dwaas** zegt in zijn hart: Er is geen God. Zij handelen verderfelijik, bedrijven gruwelijke daden; er is niemand die goeddoet.

2De HEERE heeft uit de hemel neergezien op de mensenkinderen, om te zien of er **iemand verstandig** was, **iemand die God zocht**.

3Zij allen zijn afgedwaald, tezamen zijn zij verdorven; er is niemand die goeddoet, zelfs niet één.

4Hebben zij dan geen kennis, allen die onrecht bedrijven, die mijn volk opeten alsof zij brood aten? Zij roepen de HEERE niet aan.

5Daar worden zij door angst bevangen, want God is bij het geslacht van de rechtvaardige!

6Weliswaar beschaamt u het voornemen van de ellendige, maar de HEERE is zijn toevlucht.

7Och, dat Israëls verlossing uit Sion kwam
Wanneer de HEERE de gevangenen van Zijn volk laat terugkeren, dan zal Jakob zich verheugen, Israël zal verblijd zijn.

1Een onderwijzing van David,

voor de koorleider, op Machalath.

2De **dwaas** zegt in zijn hart: Er is geen God. Zij handelen verderfelijik, zij bedrijven gruwelijk onrecht; er is niemand die goeddoet.

3God heeft uit de hemel neergezien op de mensenkinderen, om te zien of er **iemand verstandig** was, **iemand die God zocht**.

4Ieder van hen heeft zich afgekeerd, tezamen zijn zij verdorven, er is niemand die goeddoet, zelfs niet één.

5Hebben zij dan geen kennis die onrecht bedrijven, die mijn volk opeten alsof zij brood aten? Zij roepen God niet aan.

6Daar zijn zij door angst bevangen, maar er was niets angstwekkends; want God heeft de beenderen van uw belagers verstrooid. U hebt hen te schande gemaakt, omdat God hen heeft verworpen.

7Och, dat Israëls volkomen verlossing uit Sion kwam! Wanneer God de gevangenen van Zijn volk laat terugkeren, dan zal Jakob zich verheugen, Israël zal verblijd zijn.

Opmerkelijk

Vers 1 gaat van enkelvoud naar meervoud naar iedereen.

Lef hebben

Wat is lef hebben? 'Lef hebben' betekent moed hebben en 'lef' is een Jiddisch leenwoord. Andere leenwoorden zijn bv. Jatten, lefgozer, bajes, Mokum. Deze woorden zijn ontleend aan de Joodse gemeenschap en komen vaak oorspronkelijk uit het Hebreeuws. 'Lef' לבֵּף betekent in het Hebreeuws hart. *De dwaas zegt in zijn hart* kun je dus ook lezen als *De dwaas zegt in zijn overmoed*.

אָמַר נָבַל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים Dwaas, **nabal** in het Hebreeuws, komt letterlijk in 1 Sam. 25 voor. Nabal weet dat David machtig is en zich niet vergrepen heeft aan zijn kuddes. David is nog geen koning, maar is al wel een machtsfactor van betekenis. Als David om een bijdrage vraagt, heeft Nabal het **lef** om David te schofferen. Hij weet van de kracht van David, maar houdt daar totaal geen rekening mee.

Hoogmoed

Leenvertaling van Middelhoogduits hochmuot (Nieuwhoogduits Hochmut) 'fierheid, trots', zie de samenstellende delen HOOG en MOED in de Middelnederlandse betekenis 'gemoedsbeweging, hartstocht, innerlijk, wil, verstand'. De letterlijke betekenis is dus 'hoge dunk, grote ideeën'. De niet samengestelde vorm hoge moed komt nog tot in de 17e eeuw voor. Het woord is vooral bekend van bijbels

taalgebruik zoals in de uitdrukking hoogmoed komt voor de val en 'op trots volgt dikwijls vernedering', (Spreuken 16:18). Synoniemen: 1) Aanmatiging 2) Arrogantie 3) één van de hoofdzonden 4) Egoïsme 5) Eigendunk 6) Eigenwaan 7) Grootheidswaan 8) Grootsheden 9) Hoge dunk van zichzelf 10) Hoofdzonde 11) Hovaardij 12) IJdelheid 13) Inbeelding 14) Opgeblazenheid 15) Overmoed 16) Trots 17) Verbeelding 18)

In hoogmoed zit competitie. Je wilt hoger op de apenrots, je wilt meer geld, meer macht, meer aanzien, meer voorspoed, meer materialisme meer dan die ander, en ga zo maar door. Iedereen die meer is of boven je staat, is je tegenstander. Daarom is arrogantie bij een ander zo onuitstaanbaar. Je hebt het zo getroffen met jezelf, maar ik hoogmoedig? Kom nou!

Wie is dwaas?

Vers 2 *Er is geen God* in het Hebreeuws **אין אלֹהים** letterlijk staat er *Geen God*. Het maakt de dwaas niet uit of God bestaat of niet; hij houdt toch geen rekening met Hem. God is lastig, de dwaas kan als God wel bestaat zijn eigen verlangens niet navolgen. De dwaas maakt zichzelf tot maatstaf. In zijn weten en kennis weigert hij God toe te laten; daarom bestaat Hij niet. Deze uitspraak is absoluut. De dwaas is niet een man zonder verstand. Hij kan best een Nobelprijs hebben, maar dwaasheid is: God niet serieus nemen. Dwaasheid is een morele houding en instelling. *In zijn hart*: het is een gevoelskwesie. De dwaas is er innerlijk van overtuigd dat God niet meetelt of zelfs niet bestaat. Psalm 10: 6, 58: 3, 74: 8. *En zij bedrijven* (meervoud) daarom onrecht. EEN DWAAS IS HOOGMOEDIG, HIJ ACCEPTEERT MOEDWILLIG GOD NIET BOVEN HEM.

Een dwaas hoeft geen atheïst te zijn. De dwaas heeft geen wetenschappelijk 'bewijs' dat God niet bestaat; hij wil dat Hij niet bestaat. Gelovigen worden op dit punt wel aangevallen. Er zou geen 'bewijs' zijn dat God bestaat. Maar de argumenten voor het bestaan van God zijn minstens zo overtuigend als de redenen die aangevoerd worden tegen Zijn bestaan.

God inspecteert de aarde en evenals in de tijd van Noach en bij de bouw van de toren van Babel zijn de mensen niet gericht op Hem.

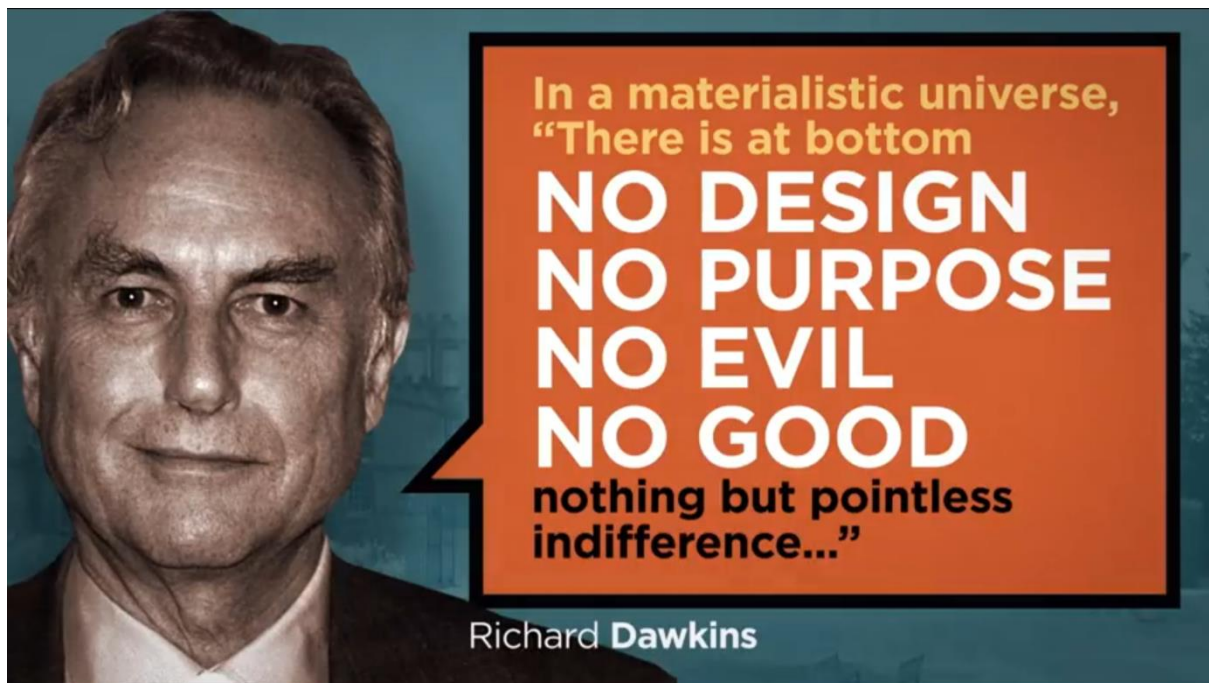
Vers 4 *die mijn volk opeten alsof zij brood aten?* Brood eten is de normaalste zaak van de wereld en wordt als noodzakelijk gezien. De dwaas staat niet stil bij het kwaad wat hij aanricht. Zij buiten het overige volk uit. Let wel! David heeft het over volksgenoten en niet over externe vijanden. In Jes. 32: 5, 6 wordt sociaal onrecht dwaasheid genoemd. God zal dat vergelden. *die mijn volk opeten alsof zij brood aten?* Hoe verhoudt zich dit tot onze economie en politiek?

Paulus en psalm 14

Paulus gebruikt deze psalm in Rom. 3: 9vv *Wat dan wel? Zijn wij voortreffelijker? Beslist niet! Wij hebben immers zojuist én Joden én Grieken beschuldigd zoals geschreven staat: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één, er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgedwaald, samen zijn zij nutteloos geworden. Er is niemand die goeddoet, er is er zelfs niet één. Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, adergif is onder hun lippen. Hun mond is vol vervloeking en bitterheid, hun voeten zijn snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellende is op hun wegen, en de weg van de vrede hebben zij niet gekend. De vreeze Gods staat hun niet voor ogen. Wij weten nu dat alles wat de wet zegt, zij dat spreekt tot hen die onder de wet zijn, opdat elke mond gestopt wordt en de hele wereld doemwaardig wordt voor God. Daarom zal uit werken van de wet geen vlees Hem gerechtvaardigd worden. Door de wet is immers kennis van zonde.*

David heeft het over dwazen in het volk en geeft al aan dat eigenlijk iedereen dwaas is, Paulus maakt het nog duidelijker. Maar hij schrijft ook: *Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult u zalig worden* (Rom. 10: 9).

Goed of kwaad, waarheid of leugen, zonder God zijn dit nietszeggende begrippen. Pilatus vraagt dan ook: 'Wat is waarheid?'

Lukas 12: 13-21 *En iemand uit de menigte zei tegen Hem: Meester, zeg tegen mijn broer dat hij de **erfenis (1)** met mij moet delen. Maar Hij zei tegen hem: Mens, wie heeft Mij tot rechter of verdeler van een erfenis over u aangesteld? En Hij zei tegen hen: Kijk uit en wees op uw hoede voor de hebzucht. Immers, al heeft iemand overvloed, **zijn leven behoort niet tot zijn bezit (2)**. En Hij zei tot hen een gelijkenis en sprak: Het land van een rijke man had veel opgebracht. En hij **overlegde bij zichzelf (3)** en zei: Wat zal ik doen? Want ik heb geen ruimte om **mijn vruchten (2)** op te slaan. En hij zei: Dit zal ik doen: ik zal **mijn schuren (2)** afbreken en grotere bouwen en ik zal daarin **al mijn koren (2)** en al mijn goederen opslaan. En **ik zal tegen mijn ziel zeggen (3)**: Ziel, u hebt veel goederen liggen voor veel jaren. Neem rust, eet, drink en wees vrolijk. Maar God zei tegen hem: **Dwaas! In deze nacht zal men uw ziel van u opeisen; en wat u gereedgemaakt hebt, voor wie zal het zijn (1)?** Zo is het met hem die voor zichzelf schatten verzamelt en niet rijk is in God.*

1 Tim. 6:3-10 *Als iemand een andere leer brengt en zich niet houdt aan de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus en aan de leer die in overeenstemming is met de godsvrucht, dan is hij **verwaand**, weet niets, maar heeft een ziekelijke neiging tot twistvragen en woordenstrijd. **Daaruit komen voort: afgunst, ruzie, lasteringen en kwaadaardige verdachtmakingen, voortdurend geruzie** van mensen die een verdorven gezindheid hebben en **berooft zijn van de waarheid**, omdat zij denken dat de **godsvrucht een bron van winst** is. Wend u af van dit soort mensen. Maar de godsvrucht is inderdaad een bron van grote winst, vergezeld van **tevredenheid**. Want wij hebben niets de wereld ingedragen, het is duidelijk dat wij ook niets daaruit kunnen wegdragen. Als wij echter voedsel en kleding hebben, zullen wij daarmee tevreden zijn. Maar wie rijk willen worden, vallen in verzoeking en in een strik en in veel dwaze en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang. **Want geldzucht is een wortel van alle kwaad**. Door daarnaar te verlangen, zijn sommigen afgedwaald van het geloof, en hebben zich met vele smarten doorstoken.*

De dwaze herder; het beeld van de Antichrist als ultieme dwaas

Zach. 11: 15-17 *De HEERE zei tegen mij: Neem u nogmaals de uitrusting van een dwaze herder. Want zie, Ik zal een herder in het land doen opstaan: naar wat dreigt uitgeroeid te worden, zal hij niet omzien, de jonge dieren zal hij niet gaan zoeken, wat gebroken is, zal hij niet genezen, wat nog overeind staat, zal hij niet verzorgen, maar hij zal het vlees van de vette dieren eten en hun hoeven zal hij afrukken. Wee de herder van niets, die de kudde in de steek laat! Het zwaard zal zijn arm treffen en zijn rechteroog. Zijn arm zal helemaal verstijven, zijn rechteroog zal helemaal dof worden.*

2 Thess. 2: 1-12 *En wij vragen u dringend, broeders, met betrekking tot de komst van onze Heere Jezus Christus en onze vereniging met Hem, dat u niet snel aan het wankelen wordt gebracht of verschrikt, niet door een uiting van de geest, niet door een woord, en ook niet door een brief die van ons afkomstig zou zijn, alsof de dag van Christus al aangebroken zou zijn. Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden. **Want die dag komt niet**, tenzij **eerst** de afval gekomen is **en (1)** de mens van de wetteloosheid, **(2)** de zoon van het verderf, geopenbaard is, **(3)** de tegenstander, die **(4)** zich ook verheft boven al wat God genoemd of **(5)** als God vereerd wordt, zodat hij **(6)** als God in de tempel van God gaat zitten en **(7)** zichzelf als God voordoet. Herinnert u zich niet dat ik u deze dingen zei, toen ik nog bij u was? En u weet wat hem nu weerhoudt, opdat hij op zijn eigen tijd geopenbaard wordt. Want het geheimenis van de wetteloosheid is al werkzaam. Alleen is er iemand die hem nu weerhoudt, totdat hij uit het midden verdwenen is. En dan zal de wetteloze geopenbaard worden. De Heere zal hem verteren door de Geest van Zijn mond en hem tenietdoen door de verschijning bij Zijn komst; hem, wiens komst overeenkomstig de werking van de satan is, met allerlei kracht, tekenen en wonderen van de leugen, en met allerlei misleiding van de ongerechtigheid in hen die verloren gaan, omdat zij de liefde voor de waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden. En daarom zal God hun een krachtige dwaling zenden, zodat zij de leugen geloven, opdat zij allen veroordeeld worden die de waarheid niet geloofd hebben, maar een behagen hebben gehad in de ongerechtigheid.*

Het Joodse volk is en blijft een oogappel van God Rom. 11: 26 en Op. 12. Het heil komt niet van het aardse Jeruzalem, maar uit Sion. Daarmee is het niet van mensen afhankelijk, maar God is oorzaak en bewerker van het heil. Op. 13 de dwaas lijkt te winnen, maar God verlost net als bij de uittocht uit Egypte Op. 16 en Exodus.

Je broeder een dwaas noemen?

Tegen deze achtergrond moeten we dan ook de waarschuwing van Jezus in Mat. 5: 22 lezen *Maar Ik zeg u: Al wie **ten onrechte** boos is op **zijn broeder**, zal schuldig bevonden worden door de rechtbank. En al wie tegen zijn broeder zegt: **Raka!** zal schuldig bevonden worden door de Raad; maar al wie zegt: **Dwaas! die zal schuldig bevonden worden tot het helse vuur.** In feite zeg je daarmee dat die broeder Godloos is. Een zaak die niet aan ons is. Dat wij dwaas verwatert hebben tot 'een beetje dom' doet aan de echte betekenis niets af!*